

Litteraturhuset i Oslo 14.november

Kvinnebevegelsens arbeid i autoritære Tyrkia

Den 14.november som er vår klubbmøtedag, var vi med på et annerledes møte. Som regel må vi betale i dyre dommer for de gode foredragsholdere som kommer til oss, men her meldte vi oss samlet på et gratis foredrag – og hadde det ikke vært en klubbdag så hadde nok jeg meldt meg på dette som FN-kontakt. (Det var forresten veldig vellykket å ha klubbmøte på denne måten, men like stor oppslutning som vanlige møter, og med en hyggelig kveld etterpå i kafeen på Litteraturhuset).

Foredraget var holdt i forbindelse med Norsk PENs 100 års-jubileum:

Moderator: Caroline Stockford, Norsk PENs Tyrkia-rådgiver

I panelet: Ayse Düzkan, en av Tyrkias mest framtrepende journalister og jobber fast i en kurdisk eid avis. Sissel Wold, tidligere Tyrkia-korrespondent for NRK. Ceren Liysal, juridisk rådgiver, Norsk PEN, tyrkisk og lever i eksil i Wien.

Caroline åpnet med at de på alle Norsk PEN arrangementer har en tom stol (står til høyre utenfor bildet). Denne gangen for en tyrkisk kvinneaktivist som sitter fengslet i Tyrkia. Norske PEN er involvert i rettsakmonitoring i Tyrkia. Dvs at de følger de rettsakene som er relevante for Norsk PEN. Rett og slett en vaktbikkje som ser at ting går riktig for seg.

Foredraget gikk på engelsk (og noen med en vanskelig engelsk aksent) så det var ikke lett for alle å få med seg alt. Tyrkia trakk seg ut av Istanbulkonvensjonen i fjor – den skulle beskytte kvinner mot vold og drap i nære relasjoner og mange land har ratifisert denne. President Erdogan ønsker kvinnene tilbake i hjemmet, i hvert fall de som er fra middelklassen og overklassen. Arbeiderklassen, der kan kvinner godt fremdeles arbeide. Det er 1-5 kvinnedrap om dagen i Tyrkia nå, og det meste skjer i hjemmet. Akkurat som i Iran er kvinnene modige. De demonstrerer og tar til gatene. 8.mars er det stor oppslutning rundt. The Gezi protest fra 2013 startet mye av dette. De forsøker å stanse et system som hindrer kvinnen frihet og rettigheter, og her samhandler flere grupperinger. Kvinnegrupper, motorsykkeltjenger og kurdere etc.

Det er ingen fri justis i Tyrkia, da aktor og forsvarer er oppnevnt av den konservative presidenten. Ingen rettsaker følger EU lover for eksempel, og staten gjør alt for å stenge og hindre denne opposisjonsplattformen å eksistere. Etter kuppet stengte de ned flere viktige advokatforbund med tusenvis av medlemmer. Men vi må fortsette å kjempe – det er ingen annen mulighet. Ciren siteres: En kvinnelig advokat kjemper ikke bare for sin klient, men for sin egen frihet. Rettssystemet i Tyrkia

er rigget slik at det alltid beskytter menn! Skeive rettigheter kan man bare glemme. Ayse har sittet et år i fengsel fordi hun nektet å uttale seg verken positivt eller negativt om noe Erdogan hadde bestemt. Hun mener i ettertid at det var verdt det, og hun vil gjøre det igjen. Hun er nemlig lys og fra middelklassen, og hvis hun kan gå i fengsel for noe hun tror på, kan også andre gjøre det. Modig, synes Monica! Erdogan tok penger fra gammel sekulær overklasse og lagde seg en egen konservativ, muslimsk klasse. Penger ble også fraktet ut av landet. Den kurdiske avisen prøver å forfølge disse tingene, så lenge det går. Ceren fortalte også om et kvinnelig presseagentur – Jin News agency. Det eneste i sitt slag i verden, mener hun. Her brukes man bare fornavn (kvinner i Tyrkia må ta sin manns etternavn) Og det skal ikke være offerhistorier. Her presenteres sterke kvinner som står på sitt! Degen News er en feministisk publikasjon som også er nettbasert. Sissel fortalte at hun hadde opplevd islamske overklassekvinner som også involverte seg i kvinnekampen og stilte spørsmål rundt Sharialovene som nå igjen er innført. Dette er vanskelig. Det arrangeres kvinnemarsjer, hvor også transkvinner er med. Unge og gamle deltar, og dette hjelper. Staten forsøker å bli kvitt de skeive, mens kvinnene skal ikke drepes nødvendigvis, men bare ADLYDE. Akkurat som i Mexico hvor mange kvinner forsvinner daglig, arrangerer de Saturday Mothers, hvor kvinner samles og etterlyser sine kjære som er forsvunnet. Ikke bare kvinner, men også mange menn er sinte og frustrerte over hvilken vei Tyrkia beveger seg.

Trist, men det var spennende å se så mange engasjerte kvinner. Før denne kvelden forberedte jeg meg litt med å google Tyrkias Soroptimister. De har 34 klubber og jobber mye med store utdanningsprosjekter for jenter og kvinner i Tyrkia. Et gammelt medlem i klubben fortalte at Osloklubben hadde utdanningsprosjekter i Tyrkia for 30-40 år siden. Ikke som vårt utdanningsfond, men i samarbeid med klubbene der nede valgte de ut noen jenter som de fulgte et helt utdanningsløp. Vi ble enige om at vi kanskje skulle knytte et sterkere bånd til våre søstre i Tyrkia, vennskapsklubb, samarbeidsprosjekter osv.

Monica 21.november 2022